पाठपुरावा करण्यासाठी आपल्याजवळ कितीसे मनुष्यबळ आहे ? किती कोष आहे ? तेव्हा मी कोणतेही नवे उपक्रम सुचवावेत एवढा व्यापक विचार करणारा संमेलनाध्यक्ष नाही. पण या सर्व संमेलनाध्यक्षांची जास्तीत जास्त भाषणे उपलब्ध झाली तर 'निवडक अध्यक्षीय भाषणांचा' संग्रह संपादित करु शकेल. या कामी नाट्यपरिषदेनं प्रकाशनाची जवाबदारी स्वीकारावी अशी विनंती मी करेन. नाट्यवाङ्मयाच्या इतिहास लेखनाची ही साधन-सामुग्री ठरु शकेल. तसेच हे संपादन वेगवेगळ्या योजना ज्या पूर्वाध्यक्षांनी सुचवल्या आहेत त्याचा पाठपुरावा करण्याच्या दृष्टीनेही उपयुक्त ठरु शकेल, असे मला वाटते.

या शिवाय गेल्या दोन महिन्यात मी जिथे जिथे गेलो, रंगकर्मींशी चर्चा केली त्यातून त्यांच्या अडचणी समजल्या त्या दूर करण्यासाठी आपणाला काही करता येणं शक्य आहे का, याची मी नोंद करु इच्छितो. महाराष्ट्र शासन नाटक आणि रंगभूमी या दोघांच्या विकासासाठी विशेष लक्ष पुरवणारं शासन आहे. महाराष्ट्र राज्याचे पहिले मुख्यमंत्री मा.कै.यशवंतराव चव्हाण यांनी साहित्य संस्कृती आणि रंगभूमी या संदर्भात दूरदृष्टी ठेवून सुरु केलेले उपक्रम आजपर्यंत अबाधित चालू आहेत. या उपक्रमात नवी भर पडली आहे. त्यामुळं महाराष्ट्र शासनाच्या या उपक्रमशीलतेबद्दल मी तमाम रंगकर्मींच्या वतीने आभारच मानतो. आणि असं असलं तरी थोडेसे असमाधान व्यक्त करुन शासनाने या कामी लक्ष पुरवावे अशी विनंती करतो.

गेल्या अनेक वर्षापासून चालू असणाऱ्या नाट्यस्पर्धामधील मरगळ झटकण्याचे काम महाराष्ट्र शासनाच्या सांस्कृतिक खात्याने सुरु केले आहेच. त्यात त्यानी अधिक लक्ष घालून स्पर्धेत सहभागी होणाऱ्या नाट्यसंघांचा नाट्य निर्मितीचा खर्च आणि त्यांना मिळणारे अनुदान ह्यातील विसंवाद दूर व्हावा असे प्रयत्न करावेत, अशी मी विनंती करतो. स्पर्धेतील कलावंतांना मिळणारा दैनंदिन भत्ता अवघा २५ रुपये आहे तर नाट्यनिर्मितीपोटी संघाला केवळ १००० रुपयांचे अनुदान मिळते. प्रयोगाच्या दिवशी होणारी तिकिट विक्री एवढी अत्यल्प की त्यापोटी होणाऱ्या उत्पन्नातून ५० टक्के नाट्यसंघाला मिळावेत असे म्हटले असले तरी प्रत्यक्षात मात्र नगण्य रक्कम स्पर्धक संघाला मिळते या सर्वच खर्चाचा पुनर्विचार व्हायला हवा. सतत पाच किंवा अधिक वर्ष स्पर्धेत सहभागी होणाऱ्या संस्थांना विशेष अनुदान द्यावे म्हणजे अशा संस्थांना दर्जा राखण्यासाठी प्रोत्साहन मिळेल.

नाटक ही शिकवण्याची कला नव्हे असे मानले जात असे त्याकाळात डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठाने नाट्यशास्त्र विभाग सुरु केला. आदरणीय श्री कमलाकर सोनटक्के आणि त्यांच्या सहकाऱ्यांनी या विभागाला विकसित केले. आज या विद्यापीठातील काही महाविद्यालयानीही नाट्यशास्त्र विभाग सुरु केलेले आहेत. ज्यांना ही दूरदृष्टी होती, त्यांनी हे विभाग आधी सुरु केले